universitaria

IOAN MURARU
NASTY MARIAN VLĂDOIU

CONTENCIOS CONSTITUȚIONAL

PROCEDURI ȘI TEORIE

Ediția a 2-a, revizuită și adăugită
de Nasty Marian Vlădoiu

Editura
Hamangiu
2019

II 42213

Prof. univ. dr.
Ioan Muraru

Prof. univ. dr.
Nasty Marian Vlădoiu

Contencios constituțional

Proceduri și teorie

Ediția a 2-a, revizuită și adăugită
de Nasty Marian Vlădoiu

C - 282280

282280
UNIVERSITATEA
"DUNĂREA DE JOS" GALA
BIBLIOTECĂ 2

Editura Hamangiu
2019

Cuprins

Capitolul I. Contenciosul constituțional, disciplină universitară de studiu 1

Capitolul II. Curtea Constituțională – dimensiune a statului de drept
§1. Istoric 5
§2. Modele şi funcții ale instanțelor constituționale 5
§3. Reglementare juridică 10
§4. Discuție generală privind autoritățile competente a efectua controlul de constituționalitate 13
§5. Precizări referitoare la natura juridică a Curții Constituționale. Legitimitatea democratică a jurisdicțiilor constituționale 18
§6. Trăsăturile şi funcțiile Curții Constituționale 26

Capitolul III. Structurile Curții Constituționale 35
§1. Judecătorii Curții Constituționale 38
1.1. Numărul judecătorilor şi condițiile de acces la funcție 38
1.2. Numirea judecătorilor 38
1.3. Mandatul judecătorului 40
1.4. Obligațiile judecătorului 42
1.5. Incompatibilități 47
1.6. Protecția judecătorilor 48
1.7. Răspunderea judecătorilor 49
1.8. Imunitatea judecătorilor 50
1.9. Rezervarea postului 54
1.10. Beneficiile şi drepturile judecătorului constituțional 56
1.11. Independența şi inamovibilitatea judecătorului constituțional 56
§2. Preşedintele Curții Constituționale 57
2.1. Durata mandatului, interimatul funcției 64
2.2. Atribuțiile Preşedintelui Curții Constituționale 65

2.3. Atribuția de supraveghere a ordonatorului de credite 68
2.4. Actele 69
§3. Plenul Curții Constituționale 69
3.1. Denumirea 69
3.2. Competența 69
3.3. Procedura de lucru 72
§4. Serviciile, Birourile şi Compartimentele Curții Constituționale 72
4.1. Magistrații-asistenți 74
4.1.1. Răspunderea magistraților-asistenți 80
4.2. Secretariatul general al Curții Constituționale 81
4.2.1. Organizarea Secretariatului general al Curții Constituționale 81
4.2.2. Conducerea Secretariatului general 82
4.2.3. Răspunderea disciplinară a Secretarului general 83
4.3. Personalul auxiliar de specialitate, personalul contractual şi personalul de specialitate juridică asimilat magistraților-asistenți din cadrul Curții Constituționale 84
4.3.1. Compartimentul grefă, registratură şi arhivă 85
4.3.2. Direcția economică 85
4.3.3. Biroul resurse umane şi salarizare 86
4.3.4. Biroul statistică şi informatică 86
4.3.5. Compartimentul registratură şi arhivă generală 86
4.3.6. Cabinetul Secretarului general 87
4.3.7. Consilierul juridic 87
4.3.8. Personalul de la cabinetele judecătorilor 87
4.4. Răspunderea juridică 87
4.4.1. Răspunderea personalului auxiliar de specialitate al Curții Constituționale 87
4.4.2. Răspunderea personalului contractual al Curții Constituționale 89
4.4.3. Răspunderea disciplinară a personalului de specialitate juridică asimilat magistraților-asistenți din cadrul Curții Constituționale 90
§5. Sediul Curții Constituționale 90

Capitolul IV. Competența Curții Constituționale 92
§1. Generalități 92
1.1. Jurinomia Constituțională 99
§2. Clasificarea atribuțiilor 104
2.1. Criteriul înscrierii în Constituție 104
2.2. Criteriul organului competent să efectueze controlul 105
2.3. Criteriul temporal 106
2.4. Criteriul procedurii de realizare a controlului 107
2.5. Criteriul sistemic 107
2.6. Criteriul conținutului atribuțiilor 111
2.7. Controlul constituționalității tratatelor internaționale 113
2.8. Soluționarea conflictelor dintre autorități 114
§3. Alte precizări privind controlul de constituționalitate 116

Capitolul V. Accesul la Curtea Constituțională 129
§1. Mijloace de acces la Curtea Constituțională 129
§2. Obiecția de neconstituționalitate 133
§3. Excepția de neconstituționalitate 141
3.1. Noțiuni generale 141
3.2. Trăsăturile excepției de neconstituționalitate 143
3.3. Elemente de comparație între excepția de neconstituționalitate şi obiecția de neconstituționalitate 144
3.4. Legea 153
3.5. Ordonanța de Guvern 160
3.6. Alte acte 167
3.7. Excepția de neconstituționalitate invocată în fața instanței de judecată sau de arbitraj comercial 168
3.8. Cauzele de inadmisibilitate. Generalități 169
3.9. Cauzele de inadmisibilitate privind obiectul sesizării 173
3.10. Cauze de inadmisibilitate privind subiectul sesizării 181
3.11. Cauze de inadmisibilitate privind temeiul constituțional invocat în susținerea excepției de neconstituționalitate 182

§4. Alte forme de sesizare prevăzute de lege 184
4.1. Controlul constituționalității tratatelor sau a altor acorduri internaționale 184
4.2. Controlul constituționalității regulamentelor Parlamentului 188
4.3. Controlul constituționalității hotărârilor plenului Camerei Deputaților, a hotărârilor plenului Senatului şi a hotărârilor plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului 190
4.4. Controlul inițiativei de revizuire a Constituției 191
4.5. Soluționarea conflictelor juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice 193
4.6. Controlul criteriilor constituționale pentru îndeplinirea funcției de Preşedinte al României 194
4.7. Controlul referendumului şi al inițiativei populare 198
4.8. Controlul constituționalității partidelor politice 201
§5. Subiectele de sezină (sesizare) 202
5.1. Invocarea excepției de neconstituționalitate de către justițiabili 206
5.2. Invocarea excepției de neconstituționalitate de către procuror 215
5.3. Invocarea excepției de neconstituționalitate din oficiu de către instanța de judecată 217
5.4. Invocarea excepției de neconstituționalitate de către Avocatul Poporului 218
§6. Imperative procedurale de ordine publică privind admisibilitatea sesizărilor în jurisdicția Curții Constituționale din România 224

Capitolul VI. Procedurile în contenciosul constituțional 228
§1. Generalități 228
§2. Trăsăturile procedurilor în contenciosul constituțional 229
2.1. Funcționarea şi procedura în fața Curții Constituționale 238
§3. Procedura în cazul obiecției de neconstituționalitate 239

§4. Procedura în controlul regulamentelor parlamentare ___ 245
§5. Procedura în controlul regulamentelor Parlamentului, a hotărârilor plenului Camerei Deputaților, a hotărârilor plenului Camerei Senatului şi a hotărârilor plenului celor două Camere reunite ___ 247
§6. Procedura în excepția de neconstituționalitate ___ 249
§7. Procedura în controlul inițiativei de revizuire a Constituției ___ 267
§8. Procedura în controlul constituționalității tratatelor sau altor acorduri internaționale [art. 146 lit. b) din Constituție] ___ 270
§9. Soluționarea conflictelor juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice [art. 146 lit. e) din Constituție] ___ 272
§10. Controlul criteriilor constituționale pentru accesul în funcție, exercitarea şi îndeplinirea atribuțiilor de Preşedinte al României ___ 274
§11. Constatarea existenței împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcției de Preşedinte al României [art. 146 lit. g) din Constituție] ___ 278
§12. Emiterea avizului pentru suspendarea din funcție a Preşedintelui României [art. 146 lit. h) din Constituție] ___ 280
§13. Verificarea îndeplinirii condițiilor pentru exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni [art. 146 lit. j) din Constituție] ___ 281
§14. Judecarea contestațiilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid politic [art. 146 lit. k) din Constituție] ___ 282
§15. Controlul respectării procedurii de organizare şi desfăşurare a referendumului şi confirmarea rezultatului acestuia [art. 146 lit. i) din Constituție] ___ 284
§16. Reguli procedurale cu privire la pronunțarea hotărârilor, deciziilor şi la emiterea avizelor Curții Constituționale ___ 285

Capitolul VII. Actele Curții Constituționale ___ 289
§1. Denumire. Generalități ___ 289
§2. Natura juridică ___ 292

§3. Categorii de decizii 296
§4. Deciziile Curții Constituționale produc efecte numai pentru viitor 305
§5. Publicarea actelor Curții Constituționale 308
§6. Reguli procedurale cu privire la comunicarea actelor Curții Constituționale 313
§7. Proceduri privind executarea actelor Curții Constituționale 314

Capitolul VIII. Caracterul obligatoriu al actelor Curții Constituționale 322
§1. Efectele obligatorii ale actelor Curții Constituționale înainte de revizuirea constituțională din anul 2003 322
§2. Efectele general obligatorii ale actelor Curții Constituționale după revizuirea din 2003 329

Capitolul IX. Probleme importante ce s-au aflat pe rolul Curții Constituționale din România 339
§1. Considerații generale 339
§2. Principiul egalității 342
§3. Liberul acces la justiție 344
§4. Neretroactivitatea legii 346
§5. Un statut constituțional al deputaților şi senatorilor 347
§6. Imobilele cu destinație de locuințe, naționalizate 348
§7. Regimul investițiilor străine (dreptul la proprietate asupra terenurilor) 349
§8. Libertatea religioasă 350
§9. Dreptul la libera circulație 350
§10. Rolul şi locul Ministerului Public 351
§11. Prioritatea reglementărilor internaționale asupra celor interne 353
§12. Delegarea legislativă 354
12.1. Delegarea printr-o lege de abilitare 354
12.2. Delegarea direct de Constituție în ce priveşte ordonanțele de urgență 354
§13. Conținutul libertății individuale (îmbrăcămintea arestatului preventiv) 355
§14. Homosexualitatea 355

§15. Alegeri prezidențiale 356
§16. Conflictul dintre autoritățile publice 356
§17. Avizul consultativ pentru suspendarea Preşedintelui României şi existența interimatului funcției de Preşedinte al României 375
§18. Principiul bicameralismului 377
§19. Recunoaşterea unor drepturi derivate din căsătoriile dintre persoane de acelaşi sex 378
§20. Asimilarea şi echivalarea efectelor deciziilor Curții Constituționale cu cele ale unei legi de dezincriminare 381

Anexe

Anexa 1. Constituția României 384
Anexa 2. Legea nr. 47/1992 privind organizarea şi funcționarea Curții Constituționale 417
Anexa 3. Hotărârea nr. 6 din 7 martie 2012 pentru adoptarea Regulamentului de organizare şi funcționare a Curții Constituționale 435

Bibliografie 470

Index alfabetic 475